

Sanna Sporrang

Din guide til moderne spiritualitet

Oversat af Anne Skov Thomsen

Turbine, 2025

186 sider

Kr. 279,95,-

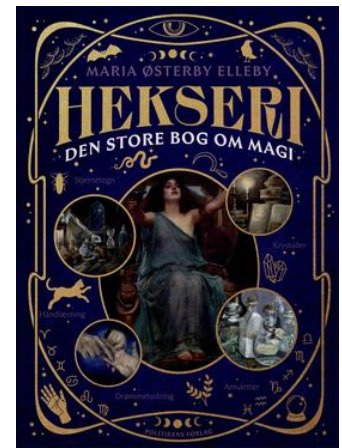
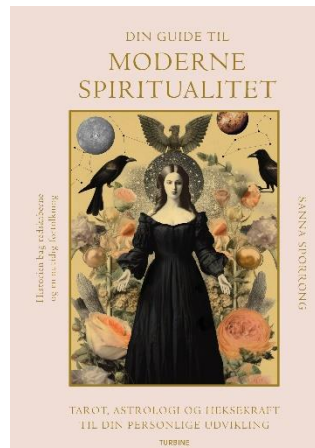
Maria Østerby Elleby

Hekseri. Den store bog om magi

Politikens Forlag, 2024

236 sider

Kr. 137,50,-

Anmeldt af Signe Elise Bro, Viborg Katedralskole

At være heks er blevet moderne, og særligt blandt helt unge piger, er det en trend, der breder sig. Dette ses i populærkulturen, særligt i film og fantasybøger, og vil man undersøge, hvad der kom først, ender man nok i den klassiske høne-æg-relation; men også på fagbogsmarkedets ses trenden, som jeg vil kigge lidt nærmere på ud fra to nyudgivelser fra hhv. Turbine og Politikens Forlag. Det er begge meget fine hardback-bøger med mange illustrationer, og det er tydeligt, at der er brugt energi på layout og blikfang. Og forhåbentlig uden at ende i alt for heteronormative stereotyper, så vil jeg vove den påstand, at det nok ikke er tilfældigt, at de to bøger er hhv. lilla og lyserød og med guldskrift på forsiden – de taler til unge piger, er jeg ret sikker på. Det er dog også ens for de to bøger, at modtagergruppen ikke er klart defineret, hverken på bogens bagside eller forlagenes hjemmeside, så ud over, at æstetikken nok taler mere til piger end drenge/mænd, så er det svært at sige, om bøgerne er stilet mod preteens/unge eller voksne.

Først vil jeg se på *Hekseri* af Maria Østerby Elleby, der er historiker, medstifter af museet *HEX! Museum of Witch Hunt*, og af forlaget præsenteres hun som ekspert på området. Men det viser sig at være en ret populærvidenskabelig børne-/ungdomsbog, der desværre er både overfladisk og unøjagtig.

Den første del af bogen er lidt af en tour de force igennem, hvad man måske ville kunne kalde magiens historie med nedslag som Biblioteket i Nineveh (der er vigtigt, kan man forstå: "Ganske som Hemoine i *Harry Potter*-bøgerne, der altid går på biblioteket for at finde svar på magiske spørgsmål, så kunne folk i Mesopotamien også søge efter svar der. Jeg gør det stadig selv, når jeg er i tvivl om noget: besøger mit lokale bibliotek." Så er tonen slået an.), mysteriekult i Grækenland, kabbala i middelalderen, kong Arthur og Merlin eller afsnittet med den samlende overskrift "alkymi og engle".

Herefter kommer der en del afsnit med forskellige typer af magi: sympatisk magi, lærd magi, beskyttende magi – og noget senere også lidt om sort magi og moderne magi. Midt i disse afsnit kommer der så nogle andre, bl.a. om hvordan man spår, om forskellige magiske væsner og lidt om almanakker. Som antydnet virker det noget rodet, men afsnittene i sig selv står klart nok med underafsnit, fx om forskellige magiske væsner (dog i et lidt arbitrært udvalg).

Intetsteds bliver Frazer nævnt, og der er ingen referencer til hverken klassisk eller moderne magiforskning, hvilket nok er min kardinalindvending mod at benytte denne bog i gymnasieundervisningen.

Det er dog en smuk bog med mange, fine illustrationer, men det irriterer mig virkelig, at de (stort set) aldrig er forsynet med en billedtekst. Hvem er den mystisk udseende mand på side 34, f.eks.? Og hvordan i alverden kan man tro, at tegningen på side 36 forestiller Stonehenge?

Udvalget bærer præg af en fascination af magiens fortællinger, og afsnittene er korte og letlæste, hvilket leder mig tilbage til et gæt på, at bogen egentlig er tiltænkt børn. Undervejs i bogen finder man også afsnit med små idéer til krea-opgaver, som f.eks. på side 59, hvor læseren opfordres til at lave sin egen magiske scrapbog eller på side 118, hvor man kan lære at lave sin egen amulet. Nogle af disse små-opgaver kunne dog være sjove at tage ind i undervisningen, hvis man har tid eller evt. som del af et introforløb, hvor eleverne typisk både skal overveje, hvad religion og magi egentlig er, og måske samtidig fungere som slå-sammen-øvelser. Jeg kunne f.eks. godt finde på at låne øvelsen om at spå i teblade eller at kaste runer (evt. med lidt karakter-magi, så det kommer til at gå godt for eleverne på dén front 😊).

Et tilbagevendende træk ved bogen er, at hvert kapitel er indledt med et citat fra en fantasy-bog. Desværre er det hovedsageligt udenlandske, oversatte bøger, men nogle få danske er der også fundet plads til (bl.a. Malene Sølvsten, der må have skrevet bogens forord lige inden hun døde). Til sidst i bogen finder man også et afsnit om fantasy i kapitlet om "Moderne magi". At inddrage fantasy litteratur i en bog om magi, synes jeg åbner for nogle spændende, faglige perspektiver, og jeg kan godt lide, at det får lov til at optræde på linje med f.eks. neopagisme og WitchTok, men desværre bliver idéen ikke rigtig fulgt til dørs, så den må vi selv arbejde videre med, hvis vi henter inspiration til næste magi-forløb i denne bog.

Det er tydeligt, at Maria Østerby Elleby er fascineret af magi og fantasy, og jeg synes, at alt peger i retning af, at bogen er tiltænkt større børn op til de yngste teenagere, som deler denne fascination med forfatteren som ønsker en bog, der er underholdende.

Den anden bog, *Din guide til Moderne Spiritualitet* af Sanna Sporrøng har undertitlen "Tarot, astrologi og heksekraft til din personlige udvikling", og i venstre side af forsiden står der også "Historien bag værktøjerne og en nutidig tolkning" som en slags ekstraundertitel.

I presse materialet til bogen præsenteres forfatteren således: "Sanna Sporrøng arbejder som bogtilrettelægger og forfatter. Hun har femten års erfaring med at arbejde sammen med forlag fra hele Norden, hvor hun har udgivet bøger om personlig udvikling og produktivitet. Hendes bøger er tilsammen solgt i over 250.000 eksemplarer." Vi har altså heller ikke her med en praktiserende heks at gøre (så vidt man kan se af bogens præsentation af forfatteren), og jeg synes, det siger meget, at hun præsenteres som en selvhjælps-forfatter med mange udgivelser på CV'et frem for en, der har særligt kendskab til dette område.

Bogen er som sagt flot sat op og med mange farverige illustrationer. På bagsiden præsenteres indholdet således:

HEKSEKRAFT – Frigør din indre styrke
TAROT – Et værktøj i din personlige udvikling
ASTROLOGI – Brug stjernerne som vejvisere i dit liv
PLANETMAGI – Naturens lægende kraft og naturmedicin
ÅNDER – Find visdom hos dine forfædre

Jeg synes, dette peger i retning af et lidt ældre publikum, og som forfatterpræsentationen pegede i retning af, så ligner der mere en selvhjælpsbog end Hekseri-bogen, der mere har små sjove og kreative opgaver ind imellem.

Også denne bog indledes dog med et historisk rids, som dog næsten er mere overfladisk end i den letlæste hekse-bog. Kapitlet "Heksens historie" fylder to en halv side, og starter ved vølverne, går til hekseprocesserne, springer hurtigt videre til jordemødre (!) og slutter med et meget langt afsnit om Dion Fortune.

Det er generelt i den første af bogens tre dele, der er mest at komme efter. Del to handler om tarot og del tre om astrologi, og begge disse dele af bogen gengiver bare, hvad man kunne læse mange andre steder. Det gør del et for så vidt også, men præsentationen af en moderne heks, fx i afsnittet "den grønne heks", der ud over plantemagi også fokuserer på bæredygtighed m.v., og afsnittene om feminisme, kapitalisme og "krystalindustriens bagsider" kunne nok godt bruges i uddrag i religionsundervisningen. Det samme gælder idéerne til, hvordan man kan lave sine egne hekseritualer i hverdagen.

Samlet set repræsenterer disse to bøger en industri, der prøver at kapitalisere på den åndelige bevidsthed, man finder i krydsfeltet mellem populærkultur (f.eks. fantasy), new age-lignende spiritualitet og en 'grøn bevidsthed', som jo næsten er ved at blive en (civil-)religiøs bevægelse i dag (på godt og ondt). Det er nok ikke helt let at undervise i på et almindeligt C-niveau-hold i religion, men måske kunne man finde tid til disse diskussioner på et B-niveau-hold eller i et FF-forløb f.eks. sammen med engelsk eller erhvervsøkonomi, hvis nogen skulle have dén mulighed.